

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 47

Lýsingarprísir fyri m.m.: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 6. desember 1947

Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Árg.

Hin gamli og gloymdi fiskimaðurin

Tað var ein sonn og áhuga-verd söga, Jón Klæmint Olsen, Skálavík, segði frá í »Tingakrossi« 26. nov. (»Ein vikingasonur«). Og soleiðis sum hesin gamli fiskimaðurin, Per Debess við Gjógv, hevur havt tað, munu flestu av hansara líkum kennast við.

Teir hava baksast á sjónum allt sitt liv. Teir máttu fara til sjós langfaratúr, ofta áðrenn teir vóru tilkomnir, og so halda áfram til teir ikki orkaðu meir. Og hvat fekk ein burtur úr hesum langa og stræva arbeiðsdegi? Tá ið hann legðist upp var hann líka so fátækur, sum tá ið hann fór av stað á fyrsta sinni. Verkið gav ikki meir enn til dagin.

Tað eru tó fá yrki, ið geva manninum við húsi so nógv, at hann kann goyma niður fyri til ellisár. Men til at bóta um tað og tryggja manni ein stuðul til hesi árin, tá ið hann litið og einki kundi veita sær, var ellisrentulóg sett í gildi fyri Føroyar eins og fyri onnur lond, sum skuldu eittast at hava humon landastýri. Hon kom — sum nevnt — tó undir størri mótstóðu, men styrkurin var so litil, sum hann kundi vera, og sum tíðirnar eru nú, er tað ikki ov nógv sagt, sum Jón Klæmint Olsen málber seg, at ellisrentustudningurin sjáldan røkkur meir enn fyri tubbak.

Men eitt tað ringasta og ein kann siga hitt mest órættvisa í hesari lóg er tað, at óll ellisrentan kann verða tikin frá manninum, bara hann kanska nakrar dagar fer sær út á sjógvin og vinnur uakrar hundrad krónur. Lönreglurnar hava jú higartil verið soleiðis, at hevur maður eina árliga inntøku upp á hundrad krónur, so verður skarvað av ellisrentu hansara, og skuldi hansara inntøka komið uppi trý hundrad krónur, missir hann hana heilt.

Hesin elligamli fiskimaðurin, sum hevði stríðst á sjónum í 59 ár og vildi gera tað roysni at fáa 1 ár afturat, so hann kundi »runda« tey 60, misti ellisrentuna, tí hann hevði forvunnið

700 kr. hetta árið. Ein skuldi næstan ikki trúð, at hetta var hent í okkara samfelagi, sum tó skal royna at hanga uppi í hinum, ið rósa sær av sosialum framburði; men soleiðis er lógin, og verður gingið eftir lógin, má tað sjálvandi eisini henda.

Her í hesum nevnda føri skuldi ein heldur trúð, at samfelagið setti út heiðursløn til slikan trúgvan verkamann, sum til ellisár hevði roynt at vera við sitt yrki og virka í samfelagsins tænastu.

Tað má eisini vera øllum skiligt, at 300 ella 700 kr. í hesum dýrn tíðum er eingin peningur, og at slíkt mark sum hetta, ið enn ásett er fyri at kunna hava ellisrentun, er so skilaleysa lágt, at tað er ófatiligi, at tað ikki skal vera broytt.

Hetta dømi um ein av gomlu fiskimonnum Føroya má vekja úr svøvn heita týðningarmikla mál: sosial umsorgan her á landi. Tí á hesum øki er nógv, ið tørvar ábót. Tryggingarmál bæði tyri sjúk og gomul má víðfarast av nýggjum. Fiskimaðurin, sum sjúkur gerst, kemur illa fyri, tí tann stuðul, hann kann leita sær hiðani og haddani er so sera neyðarsligur, og hin gamli fiskimaðurin, sum upp á land leggst og er sundurbrotin av langum og tungum arbeiðsdegi og av sini inntøku einki kann hava lagt niður fyri, hevur einki at lita á uttan ein píran ellisstyrk — og afturat tí skal lögreglan vera so rangvørg, at hesin neyðar styrkur verður frá honum tikin, bara hann av tilviljun skuldi vunnið sær nokur oyru framihjá. Soleiðis kann land ikki gera við sínar synir.

Framsýning.

Leygardagin tann 6. des. frá kl. 19—22 og sunnudagin tann 7. des. frá kl. 15—20 verður almenn framsýning í kommunuskúlanum av teimum til kappingina um nýggjan kommunuskúla í Tórshavn innkomnu uppskotum.

Skúlanevnd Tórshavnar býráðs

Jólalýsingin
í Sosialin

Blaðprísar og dómsvaldið.

Er hevndarhugur á prísráðnum?

„Tingakrossur“ dømdur í bót fyri blaðsølu.

»14. sept.« greiddi frá, at Prísráðið lá blaðnum eftir livinum. Leysasöluprísurin var niðursettur, og tað var drápsroynd móti blaðnum. Tað hevði so sátt út áheitanir til at hjálpa sær og segði frá, at blaðgrunnur var stovnaður, ið skuldi tryggja útgávu blaðsins.

Men nú sigur »Tingakr.«, at hann hevur fingið bót fyri ov høgt blaðsalg. Prísráðið hevur flutt blaðið fyri rættin, og dómurin hevur givið tí dóm. Hetta mundi ivaleyst »14. sept.« vita, men hann tagdi við hesum, nevndi einki um bróðurin »Tingakr.«, sum ivaleyst ikki er nakar rikiskroppur, og gramdi bara egnan skaða. Og so sigur »Tingakr.« okkum, at sama blaðið, sum rópti neyðarróp, var ikki niðursett í prisi. Og tá ið Tingakrossur fekk dómin vnr einki gjørt við »14. sept.« (Er hetta dømi um sannleiksvitni? Ella er tað sum »Tingakr.« sigur, lótir at gera seg til eitt offur fyri hati og hevndarhuga Meinhard's Lamhauges og býráðsins og so at fáa fólk at taka synd í sær?)

Men latið hetta fara — menniskjan er nú menniskjan, og hon er eingin eingil í nøkrum hami. Føroya Sosial Demokrat-ur átalar harðliga handa lögna atburð Prísráðsins og finnst at tí dómi, sum Tingakrossur hevur fingið.

* Tænt her.

Lönir og útreiðslur til bløð eru sum alt annað nógv upp-farið, og blaðsøla í Føroyum er er so litil, at bløð standa seg ikki, undantikið tey, sum hava handilsstættin at bera seg við øllum sínum lýsingum ella hevur peningamenn at taka undirskotið.

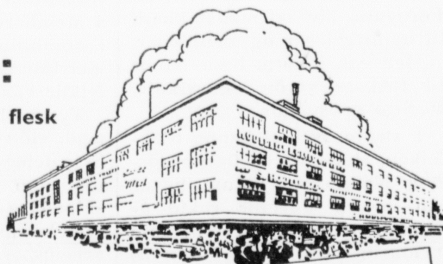
Tað er eisini í hesum samburði at siga, at óll her á landi vita, at bókur og bløð í Føroyum sjáldan geva meir enn tær föstu útreiðslur, so tá ið eitt Prísráð í slikum forum so strangliga heldur seg til nakrar lógreglur viðvikjandi prísstæði, kann ein hava loyvi til at siga, at har liggur smásinni og illvild undir. Og skal slíkt smásinni sleppa at gróva, so er rætt at siga, at tað verður hin peningasterki, ið eina fer at hava vald á tí skrivaða orðinum.

Vit heita á Løgtingið og biðja Løgtingið skjótast broyta slikar fjákurar lógarreglur. Og samstundis skal Prísráðið vera biðið um at fara strangliga fram í øðrum meiri týðningarmiklum málum enn einari neyðar blaðsølu.

FØROYSK
grønsápa
er lann besla

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pylsur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S
Kødbyen, København.

UMBOÐ:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326